

Biblioteques del nord i del sud. De Puigcerdà a Alcanar

El 2015 és l'any de les biblioteques. I a Núvol iniciem una sèrie de reportatges on descobrim més a fons tot el teixit llibresc que alberguen aquests temples de les lletres. Comencem parant atenció a la geografia i fixant-nos en dues biblioteques que emmarquen el mapa català: una coronant el nord, i l'altra il·luminant el sud.

M. Àngels Terrones és la directora de la Biblioteca Comtat de Cerdanya, a Puigcerdà.

Sovint la literatura és una disciplina que ens permet reflexionar sobre l'entorn, analitzar el present, detenir-nos en detalls del passat: comprendre'ns a nosaltres mateixos i pensar cap a on volem anar, quin futur volem dibuixar. Buscàvem reflexionar sobre la perifèria i vincular literatura i territori. És per això que hem demanat a la **M. Àngels Terrones**, responsable de la Biblioteca Comtat de Cerdanya, i a la **Pietat Subirats**, responsable de la Biblioteca d'Alcanar i Les Cases, que triessin un llibre que estigués vinculat amb el paisatge literari i historicosocial de la biblioteca.

‘La Cerdanya’, de Pau Vila

Aquest és el llibre que ha apadrinat la bibliotecària M. Àngels Terrones. Publicat fa gairebé noranta anys es considera la primera pedra en els estudis geogràfics contemporanis. “Uns anys després, el 1932, l'autor va definir la divisió territorial de Catalunya en comarques a partir d'estudis basats en mètodes moderns i científics”, explica Terrones. Unes particions que avui responen a la realitat del nostre territori.

“En aquest volum, per primera vegada a Catalunya, es parla d'una comarca des de múltiples punts de vista. Fins aquell moment només es tenia en compte el medi físic. Vila va més enllà, i ens parla de paisatge, comunicacions, economia i també dels seus habitants. En definitiva, de tot allò que explica un territori, que el fa ser com és, el fa funcionar, l'impulsa cap al futur i el fa part d'un país”, destaca la bibliotecària de La Cerdanya, que subratlla “la importància de la comarca com una unitat especial de referència, com un territori natural, contraposat a la divisió en províncies del 1833”.

Pau Vila va triar la Cerdanya per iniciar el seu projecte de monografies comarcals, que no va poder acabar. “**La Cerdanya** és la narració viva d'un territori, la descripció d'un entorn i el respecte pels seus habitants i la seva forma de vida. Però sobretot, i vet aquí la seva actualitat, presenta les claus pel seu desenvolupament i evolució. I és que la Cerdanya com a comarca, tot i els profunds canvis esdevinguts en aquest segle, conserva l'essència i el sentit com a territori que Pau Vila va descriure”.

Abans i després d'aquest treball la comarca de la Cerdanya i la porció de Pirineus que li és propera ha esdevingut material literari per a cronistes, novel·listes i poetes. “En ocasions el territori és només l'escenari, d'altres vegades és allò que dóna sentit a l'obra i fa que el text existeixi. De vegades l'autor és algú d'indubtable prestigi, d'altres un desconegut”. La biblioteca acull aquesta i moltes altres joies històriques i literàries, que “permeten donar pas a nous autors —locals o no— que han fet de la Cerdanya el seu terreny literari”, ens diu Terrones, que defensa que “des d'allò local s'ha de poder arribar a l'universal, la història de la literatura és plena d'exemples d'aquesta afirmació i la biblioteca pública és una bona eina per aconseguir-ho”.

Els ‘Jardins ignorats’ de Trinitari Fabregat Chimeno

Què fa diferent la Biblioteca d'Alcanar i Les Cases de qualsevol altra de Catalunya? “Ens agrada preservar, mantenir i difondre la cultura del nostre poble, el nostre ADN peculiar i particular, com a tret diferencial”. El llibre que la Pietat Subirats ens recomana per apropar-nos a l'essència del poble més meridional de Catalunya s'anomena **Jardins Ignorats** de l'autor canareu, **Trinitari Fabregat Chimeno**, del qual la biblioteca porta el nom. Trinitari Fabregat, compta amb una modesta obra literària comparada amb altres escriptors ebrencs consagrats, com pot ser Sebastià Juan Arbó”, detalla Subirats.

“A *Jardins Ignorats*, l'autor fa una descripció acurada del paisatge del nostre terme, especialment de la Serra del Montsià, de l'amor a la terra del pagès canareu , la vida als nostres prats , juntament amb els costums dels veïns del barri mariner de Les Cases. L'autor, empra trets lingüístics propis del dialecte occidental i de la parla local en concret *adés, aixumara, bajoquí, gurbí, prat, mota...* Tot i que la història transcorre pels volts dels anys seixanta, podria ser ben bé, la descripció d'un estiu actual”.

La biblioteca d'Alcanar i de Les Cases s'erigeix com “la veu que informa i dona suport a tots aquells esdeveniments -ja sigui en l'àmbit cultural, literari, econòmic o social- del territori, donant suport a les editorials de la nostra terra, exposant els nostres artistes i recuperant i difonent les nostres tradicions”, explica Pietat Subirats.